

יוני 23

משמעות

יחידת הוראה לכיתות א-ג

המושג משמעות וביטוי בתחומי דעת שונים

מפתחת היחידה

רייחן טישלר חיימוביץ, בית ספר "בן צבי", הרצליה

מידע כללי

מפתח היחידה: רייחן טישלר חיימוביץ

תאריך פיתוח היחידה: מאי 2023

תחום הדעת: שפה, כישורי חיים, מפתח הלב, יצירה, חשבון, כתיבה ואומנות

שכבת גיל: א'-ג'

זמן מוערך ללמידה: 6 שיעורים

הנושא הנלמד: המושג משמעות וביטוי בתחומי דעת שונים

מושגים מרכזיים: דימוי עצמי, התמדה, שאיפה, משמעות החיים, יכולת, הצבת יעד, מבנה עשרוני, איור, משמעות המילה

סביבת הלמידה: כיתה, חדר מייקר/ חדר אומנות, מסדרון בית הספר לתצוגה

שיקולי הדעת בבחירת הנושא

רציונל למורה ורצף הלמידה:

לכל דבר יש משמעות – אך מהי משמעות? 'משמעות' היא היסוד המארגן של היחידה המחבר בין תחומי דעת שונים: חשבון, שפה, כישורי חיים, אומנות ומיומנויות שונות.

מטרות כלליות:

התלמידים יבחנו, יתנסו וילמדו על המושג משמעות בתחומי דעת שונים תוך כדי תרגול התכנים וההישגים הנדרשים בתכנית הלימודים.

כיצד באים לידי ביטוי עקרונות each ביחידת ההוראה?

● חינוך לערכים e – education & values

התלמידים יקראו וילמדו יצירות ספרות העוסקת במשמעות החיים ובהצבת יעד, שאיפה להשיג והתמודדות עם כישלונות. דרך דיון, יצירה וכתביה יסיקו התלמידים מה הם שואפים להשיג כשיגדלו ומה אפשר ללמוד מכך על חיי היום יום שלנו.

● אקדמיה a - academy

תחומי הדעת הבאים לידי ביטוי ביחידה באופן אינטגרטיבי:

- שפה: קריאת הספר "אולי" מאת קובי ימאדה העוסק במשמעות החיים, שאיפה והגשמת חלומות וייעוד אישי שהצבנו לעצמנו.
- אומנות: היכרות עם מאירת הספר "אולי" גבריאלה ברוך וסגנון האיור שלה.
- מפתח הלב: דיון במשמעות המילים דרך הסיפור "נוצות ברוח" מאת שלמה אבס
- חשבון: תרגול משמעות המספר בחשבון בהתייחס לנושא מבנה עשרוני (ספרת יחידות, עשרות ומאות והשוואת מספרים).
- כישורי חיים: הכנת היצג על חפץ משמעותי של התלמידים מהבית ולהציגו בכיתה; התוצרים יוצגו בתערוכה כיתתית.
- יצירה: יצירת מכונה/מכשיר/המחשה של הדבר שהתלמידים שואפים להשיג כשהיו גדולים בחדר מייקר או חדר אומנות.

● קהילה - c community

תהליכי ההוראה למידה של היחידה יקדמו ערכים של התמדה, שאיפה, קביעת ייעד, התמודדות מול כישלון, שיתוף אישי. הלמידה תעודד את התלמידים לשאוף וליצור סקיצה של תוצר משמעותי אותו היו רוצים להשיג כשיגדלו.

● חדשנות ויזמות - h high tech

התלמידים יחקרו את נושא המשמעות במספר תחומי דעת ויקימו תערוכה בית ספרית של חפצים אישיים בעלי משמעות ושל תוצרים מחומרים ממוחזרים של מה שישאפו להשיג.

משאבי למידה

חומרי למידה וחומרי עזר:

- קישורים: הספר "אולי", גבריאלה ברוך: [קורות חיים](#), יצירות מפורסמות [והסיפור מאחוריהן](#), הסיפור "נוצות ברוח", משחק חשבון- [דן ודנה בחנות המשחקים](#)
- דפים לבנים
- מעמד להנחת התוצרים בתערוכה
- נוצות

תוצרי הלמידה:

1. יצירת כרזות עליהן סקיצה של התוצר
2. תערוכה כיתתית של החפצים האישיים שהביאו מהבית
3. קולאז' של מילים טובות

תכנון שיעורים/מפגשי לימוד

מבוא: בסיס ידע

- מפגש לימוד 1: "אולי" - מאת קובי ימאדה (שפה)
- מפגש לימוד 2: החפץ המשמעותי שלי - הצגת חפצים אישיים והצגתם לכיתה (כישורי חיים)
- מפגש לימוד 3: משמעות המספר והמבנה העשרוני (חשבון)
- מפגש לימוד 4: כתיבה ויצירה למוצר משמעותי בהשראת "אולי" (יצירה / מייקר)
- מפגש לימוד 5: המאיירת גבריאלה ברוך וסגנון האיור שלה (אומנות)
- מפגש לימוד 6: "נוצות ברוח" מאת שלמה אבס - משמעות המילים (מפתח הלב)

תכנון מפגש לימוד 1

"אולי" / קובי ימאדה (שפה)					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות	אקדמיה: הקשבה לסיפור, המשגות חינוך לערכים: דרך הסיפור יודגשו ערכים כמו היכולת האינסופית הטמונה בנו, הצבת יעדים מיומנויות: הבעה בעל פה, הקשבה		יש לכתוב על הלוח את המילה "משמעות" לעודד שיח פתוח טרם הקריאה של הספר	התלמידים יסבירו במילים שלהם את פירוש המילה "משמעות" ויחפשו מכנה התלמידים ילמדו את ההגדרה המילונית ל"משמעות" - חשיבות, רלוונטיות, מהות.	פתיחה
30 דקות		הגשמה יעד	ניתן להקריא את הספר אם הספר לא נגיש בספרייה	התלמידים יקשיבו לסיפור "אולי" מאת קובי ימאדה, יתבוננו באיורים וישימו לב לקשר בין הכתוב בכל עמוד לאיור.	תרגול, יישום והערכה
10 דקות		התמדה חריצות שאיפה כשלון	בעקבות הספר שעוסק בהצבת יעד, השאיפה להשיגו והתמודדות עם רגעי משבר בדרך להשגת היעד בדגש על כך שהכל אפשרי, יש לעודד שיתוף חוויות התלמידים ממה שעלה בסיפור. לסכם בציטוט מהספר שאותו מומלץ גם לתלות בכיתה	התלמידים ישתפו במליאה בתחושותיהם לגבי הסיפור, מה הייתה השאיפה של הילד בתחילת הסיפור ומה קרה בסוף הסיפור? התלמידים יבחינו באופן שבו האיורים בכל עמוד מתקשרים לסיפור, מה המוטיב החוזר בהם (הילד עובר מסע דרך הדמויות בעמודים השונים ובלבוש המשתנה שלו ובכל פעם נכנס לחלק פנימי יותר בתמונה הגדולה. התלמידים ילמדו את הציטוט מתוך הספר "לכל מקום שתלך שא אתך את תקוותיך, ארוז אתך את חלומותיך, ולעולם אל תשכח - תגליות מתגלות רק תוך כדי מסעות."	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 2

החפץ המשמעותי שלי (כישורי חיים)

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
5 דקות	קהילה: חיבור עם הקהילה המרכיבה את הכיתה וקישור הנלמד לחיים האישיים של התלמידים	משמעות	טרם השיעור יש לבקש מההורים והילדים להביא מהבית חפץ משמעותי עבורם	התלמידים יחזרו על הסיפור "אולי" שקראו בשיעור הקודם ועל ההגדרה המילולית של המילה "משמעות".	פתיחה
30 דקות	חינוך לערכים: חפץ המלווה את המשפחה מהעבר או אותי כילד ומחבר אותי למשפחה שלי	רגשות זיכרון		התלמידים יציגו בפני הכיתה את החפץ המשמעותי עבורם שהביאו מהבית ויסבירו מדוע הם משמעותיים עבורם. התלמידים יציגו את החפצים המשמעותיים בתערוכה כיתתית בצירוף ההסברים.	תרגול, יישום והערכה
10 דקות	קהילה: הקמת תערוכת תוצרים		ניתן למצוא מכנה משותף לדוגמה: זיכרון מהילדות, זיכרון מאדם שכבר לא אתנו, הרגש שהחפץ מעורר בי ועוד.	התלמידים יבחנו את המשותף בין החפצים ואת הסיבה שבגינה בחרו להביא אותם.	רפלקציה וסיכום

תצוגה של חפצים וזיכרונות משמעותיים (מפגש למוד 2)

תכנון מפגש לימוד 3

משמעות המספר והמבנה העשירי (חשבון)

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות	אקדמיה: לימוד/ חזרה על המושג מספר דו ספרתי.	משמעות המספר קודם עוקב זוגי ואי זוגי עשרת	נפתח את השיעור בכתיבת חמישה מספרים דו ספרתיים על הלוח. נדגיש את המושג: משמעות המספר.	התלמידים יאפיינו את המספרים הכתובים על הלוח - מספר קודם ועוקב, העשרת אליה שייך המספר, זוגי או אי זוגי, מי קטן וגדול מאותו מספר. התלמידים יגדירו את "משמעות" המספר	פתיחה
30 דקות	קהילה: הדגשת השימוש החוזר של הגליל ועידוד לשימוש חוזר או מחזור של מוצרים שסיימו את תפקידם.	מטבעות שטרות	דוגמה לחלוקה: את המספר 76 אפשר לשלם: 7 מטבעות של 10 שקלים ועוד 6 יחידות של שקל; 2 שטרות של 20, שטר של 50, מטבע של 5 ועוד שני שקלים/ שנקל וכו'. במידה שהתלמידים מכירים גם מספרים בתחום המאה אפשר להרחיב. מומלץ להדפיס מטבעות כסף ולהמחיש את החלוקה.	התלמידים יציעו כיצד לשלם סכום נתון של מספר במטבעות תוך חלוקה לעשרות וליחידות. התלמידים ידונו בדרכים השונות שבהן ניתן לייצג את משמעות המספר ומשמעות הספרות בתוכו (יחידות ועשרות). התלמידים יתבקשו להפוך למוכרים של החפצים שיש להם בקלמר ובזוגות לשלם בעזרת השטרות והמטבעות שקיבלו בדרכים שונות.	תרגול, יישום והערכה
5 דקות			המשחק מדגים את התשלום במטבעות שונים בחנות המשחקים.	התלמידים ישחקו לסיכום - זן ודנה בחנות המשחקים	רפלקציה וסיכום

שטרות ומטבעות (מפגש לימוד 3)

תכנון מפגש לימוד 4

כתיבה ויצירה של מוצר משמעותי בהשראת "אולי"

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות		שימוש חוזר	התוצר בחדר מייקר מורכב ממוצרים שהתלמידים מביאים מהבית כמו קופסאות ישנות, בדים, בקבוקים ועוד. נדגיש שבפעילות זאת נעשה שימוש חוזר במוצרים שבמקום להשליכם לפח יעברו הסבה לחפץ אחר.	התלמידים יתכננו ויצרו בחדר מייקר או בכיתה את מה שהם שואפים להשיג כשהיו גדולים, מחומרים בהם יעשו שימוש חוזר בהשראת הספר "אולי"	פתיחה
30 דקות	חדשות ויזמות: תכנון מוצר עתידי		חשוב לעודד חשיבה ושיתוף רעיונות במליאה לפני היציאה לעבודה כדי להקל על הילדים שמתקשים לחשוב על מוצר.	התלמידים יתכננו סקיצה של המוצר אותו ירצה להמציא ויהיה משמעותי עבור מישהו אחר או עבור עצמו ויכתוב הסבר נלווה. (לדוגמה: משקפיים שבעזרתם עיוורים יוכלו לראות).	תרגול, יישום והערכה
5 דקות	קהילה: שיתוף הקהילה בתערוכת תוצרים			התלמידים יתלו את הסקיצות בכיתה ובהמשך התוצרים יוצגו בתערוכה בית ספרית.	רפלקציה וסיכום

סקיצות למוצר משמעותי (מפגש לימוד 4)

תכנון מפגש לימוד 5

המאירת גבריאלה ברוך וסגנון האיור שלה

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות	אקדמיה: היכרות עם המאירת והאומנות שלה	מאירת		התלמידים יתבוננו באיורים של הספר "אולי" וילמדו על המאירת גבריאל ברוך. התלמידים יאפיינו את האיורים ואת הייחוד שלהם; יתארו וינמקו לאיזה איור התחברו.	פתיחה
20 דקות	חינוך לערכים: התמדה, אמונה בעצמי, הגשמה	יעדים השראה	הסיפור והתמונות המקוריות בקישור המאירת נבחנה בגיל חמש לבית ספר לאומנויות ולא התקבלה אך לא ויתרה והמשיכה להתמיד עד שהפכה למאירת מוצלחת "זאת הייתה הפעם הראשונה שהבנתי שהעובדה שאיש מקצוע אחד מחליט שהיצירה שלך לא מיוחדת לא אומרת שבך הדבר".	התלמידים יקשיבו לאתגר של המאירת וישתפו מתי הם הרגישו שלא מאמינים בהם וכיצד הם הצליחו להתגבר על הביקורת, לא לוותר ולהצליח. התלמידים יתבוננו באיורים נוספים וישמעו על הסיפור מאחורי האיורים וההשראה.	תרגול, יישום והערכה
15 דקות				התלמידים יציירו ציור בעקבות אירוע שעברו/ אדם, חפץ, חיה שראו וסבירו מהי ההשראה לציור.	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 6

"נוצות ברוח" מאת שלמה אבס - משמעות המילים (מפתח הלב)					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
5 דקות	אקדמיה: לימוד ותרגול ביטוי		לכתוב על הלוח את הביטוי "לשון חדה כתער"	התלמידים ינסו להסביר את הביטוי "לשון חדה כתער" התלמידים ילמדו על פירושי המילים בביטוי ועל המשמעות של הביטוי	פתיחה
30 דקות			הסיפור מדגים כי המילים שיוצאות מן הפה מתפזרות כמו נוצות ברוח. קשה "לתפוס" אותן ולהחליט לאן יגיעו, ומי ישמע אותן. יש לקשר את הסיפור לחיי התלמידים בבית הספר. להצטייד בחבילה של נוצות צבעוניות	התלמידים יקשיבו לסיפור "נוצות ברוח" המבוסס על מעשייה חסידית ממחיש לילדים את הנזק שבאמירת רכילות או מילים פוגעניות ואת הקושי בתיקון מעשה זה. התלמידים ידונו במליאה: האם אפשר לאסוף בחזרה מילים שנאמרו? התלמידים יצאו לחצר עם המורה שבעקבות הסיפור "נוצות ברוח" תפזר חבילות של נוצות צבעוניות שכל נוצה היא כמו שמועה, ריכול או העלבה והילדים ינסו לתפוס ברוח את הנוצות.	תרגול, יישום והערכה
10 דקות	חינוך לערכים: להפחית בלשון הרע, לדבוק באמת, לעודד את אמירת הטוב		אפשר להדפיס מנדלה ולכתוב בכל צורה בתוכו מילים טובות	התלמידים ילמדו על הציטוט מתוך הספר: "מילים שיוצאות מהפה, אפילו הסוס המהיר ביותר לא יוכל להשיגן. כמו הנוצות, כך גם המילים שלך, ברגע שהוצאת אותן מפיר, איך יכולה לקחת אותך בחזרה". התלמידים יכתבו מילים טובות על הדף וסביבן יציירו ציורים כך שתתקבל מנדלה של מילים טובות.	רפלקציה וסיכום